

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՈՒՅԻՐՐ ԵՆ ՈՒՐԱԳՈՐԾՐ

Ոճրագործութիւնը պատժելու միջնադարեան կերպերը ամէնուն ծանօթ են իրենց յատկանշանական յղացումներով: Ծիծաղելի կարգ մը մեթոտները մէկ կողմ դնելով, մենք կը տեսնենք ամենէն անգուլթ ու բարբարոսական վարմունքը ոճրագործներու հանդէպ, անցեալ դարերուն մէջ: Ներկայիս, սակայն, այդ բրածոյ ձևերն ու տմարդի անդթութիւնները մեծ մասով վերցուած են և անցեալը յիշեցնող կարգ մը մեթոտներ, բարեփոխուած ու տանելի վիճակով կը ներկայանան հանրութեան:

Ոճրագործներու, ուսումնասիրութիւնը շատ հին չէ: Ես ծանօթ չեմ արտասահմանի հոգեբան — ոճրաբան հեղինակութեանց, սակայն հոս Ամերիկայի մէջ, ներկայ օրերու յառաջապահ ոճրագէտ մըն է Տօքթ. Հիլի որը շատ մը տարիներ պատանիներու հոգէախտաբանական հաստատութիւններու առաջնորդ է եղեր: Այս տողերով ես կը փորձեմ տալ իր կարգ մը վարակածներն ու տեսութիւնները՝ ոճրի ու ոճրագործներու մասին: Պէտք է ըսել որ Տօքթ. Հիլի այդ երկար ժամանակամիջոցի ընթացքին ուսումնասիրեր է հազարաւոր պատանի, երիտասարդ ոճրագործներու էութիւնը, քննելով անոնց անցեալը, ներկան, ժառանգականութիւնը, և մտաւոր վիճակները, հոգեբանի զգոյշ ու ապերախտ հետաքրքրութեամբ:

Ի՞նչ է Ամերիկայի ոճրագէտներուն և միւսներուն տեսակէտը ոճրի մասին: Արդեօք կրնա՞ն մեզի բացատրել ոճրին պատճառները, և ի՞նչ կը խորհին ոճրագործները դատելու ներկայ կերպերուն և պատիժներու նպատակի մասին:

Բանտապահէն մինչև ոստիկաններն ու դատաւորը—բացառութիւնները չհաշուելով—անտեղեակ են ոճրագիտութեան: Մայն ոճրագէտները կը հասկնան ոճրագործը զգուշացնելու, բարեփոխելու դադանիքը. հակառակ այս իրականութեան անոնց շատ քիչ կամ բնաւ տեղ չէ տրուած այդ դաստիարակութեան բարդ կիրառումները գլուխ հանելու համար:

Ոճրաբանը՝ կենսաբանի, ընկերաբանի, ժառանգականութեան մասնագէտի, հոգէախտաբուութեանց և մտաւորական վիճակներու գիտութեանց մարմնացումն է: Ան կը հաւատայ որ ոճիրը նման ուրիշ բոլոր վարմունքներու, մասնաւոր անհատներու վերաբերումն է որոշ միջավայրերու հանդէպ: Այս կարգէն են արտաքին ազդեցութիւններ և դէպքեր: Աղքատութիւնը, անգործութիւնը ամուսնական ապեր—

ջանկութիւններ են. կ'օգնեն ոճիրը յօրինելու. բայց շատ կարեւոր պատճառներ չեն: Կարելի չէ երեւակայել ոճիր մը որ ի յառաջագունէ կապուած չըլլայ մտաւոր վիճակի մը հետ: Մէկը իր ծանր թշուառութեան մէջ զբաւ կը գողնայ, իսկ ուրիշ մը միեւնոյն կացութեան մէջ այդ բանը չընէր: Ինչո՞ւ առաջինը գողցաւ ու երկրորդը ոչ: Հարուստ մէկն ալ ոճիր կը գործէ. ուրիշ հարուստներ չեն ըներ. նմանապէս նախանձոտ ամուսին մը իր բարկութեան նոպային կը սպաննէ իր կնոջ սէրը գողցող մէկը, ուրիշ մը միեւնոյն վայրկեանին միեւնոյն պարագաներուն տակ կը հանդուրժէ:

Ինչ են ասոնց դադանիքները: Ոճրաբանները կը պնդեն որ ամէն ոճրակա՛ն արարք, մասնաւորապէս ունակութեամբ ոճրագործներ, ունին որոշ, սահմանելի մտքի վիճակներ կամ անհատականութիւն (Ես) մը որ ոճրային կեանքը ո՛չ միայն հաւանական, այլ և անխուսափելի կը դարձնէ: Մինչև որ այս պարագաները չը փոխուին կամ չվերանան, յոյս չկայ որ ոճրագործը լաւ գործ ընէ:

Ոճրագէտը կը հաւատայ որ բանորդ դպրոց մը, հիւանդանոց մը պէտք է ըլլայ ոճրագործին համար և ըստ այնմ գիտական վերաբերումի առարկայ: Բանտին մէջ միայն պէտք է կերպարանափոխել մարդուն ներքինը, — ահա կենսական հարցը որով կը զբաղի ներկայ ոճրագէտը: Որովհետեւ պէտք է ընդունիլ որ ոճրագործներու հարկւրէն յիսուներ և քիչ մըն ալ ավելի, մտաւոր հիւանդներ են: Ձմռանանք հոս յիշել անծորակ գեղձերու դերն ալ, որոնք շատ անգամ ոճրաբանական երևոյթներ կը պարգեն (Endocrines): Այս հիւանդագէին անճանականութիւնը պատասխանատու է հակաբնական այն բոլոր ընթացքներուն զորս անոնք կը ցուցնեն:

Ոճրաբանին համար ներկայ բանտերը չեն բարւոքեր ոճրի ցաւոտ հարցը: Ոճրագործը բարւոքելու, դարմանելու ո՛չ մէկ մէկ մեթոտ գոյութիւն ունի հոն. ան կը մտնէ ու կելլէ կրկին վերադառնալու համար: Պատիժը արժէք չունի, երբ մարդուն ետը չէ փոխուած: Նոյնը չը՞պիտի խորհէինք հիւանդանոցի մը համար, երբ հիւանդներէն շատերը չըրտւում. դուրս կուգան. տեղակ մը բացասական արդիւնք որը արդահատելի է տեղնողին ու լսողին:

Բանտերու ներկայ սխաթմին փոխարէն, ոճրագէտը պիտի կազմակերպէր մասնաւոր հաստատութիւններ, ընդունելու, խնամաճանաչելու և գիտական տուեալներու համաձայն դարմանելու համար ոճրագործները, այնպէս ինչպէս ոեւէ հիւանդանոցի մը հիւանդները:

Խնդիրը հոն է թէ որքա՛ն պատեհութիւն պիտի տրուի որպէսզի ոճրագէտը աներկեան ու անկաշկանդ, գաղաւթներու կշտամբութիւններէն ազատ, զննէ, ուսումնասիրէ իր հիւանդները...

Ուստըր

ՏՕԳԹ. ԳԵՂԱՄ ՍԵՐՈԲԵԱՆ